

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ АУДИТУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

З розвитком ринкових відносин і одночасно інноваційної економіки облік та аудит нематеріальних активів стає з року в рік все більш актуальним. В останні роки на державному рівні спостерігається підвищення уваги до проблем оцінки, обліку та аудиту нематеріальних активів. Дослідження теоретичних положень і діючої практики аудиту нематеріальних активів дозволило визначити ще низку невирішених проблем та шляхи до їх вирішення.

Особливістю аудиту нематеріальних активів є перевірка об'єктів і аналіз прав, що з них випливають[3]. Це зумовлює потребу у дослідженні юридичної форми документів, що може бути здійсненим за умови залучення до аудиту консультантів і експертів (патентних повірених), які спеціалізуються з цих питань[1].

Метою аудиту нематеріальних активів є формування професійної думки аудитора щодо достовірності первинних даних про факти господарського життя, повноти та своєчасності відображення цих даних в обліку, правильності ведення обліку та відображення у фінансовій звітності прав підприємства на користування природними надрами, майном, землею, авторським правом у сфері науки, літератури, мистецтва, об'єктами промислової власності та інших видів нематеріальних активів [5, с.21].

Вітчизняна методика аудиту нематеріальних активів не є досконалою, та в повній мірі не відображає повноти та взаємозв'язку всіх етапів аудиту нематеріальних активів, тому було запропоновано власні підходи щодо проведення аудиту нематеріальних активів. Наведена власна послідовність етапів аудиту наявності і руху нематеріальних активів та

запропонована методика проведення аудиторської перевірки нематеріальних активів та операцій з ними, уточнена послідовність аудиторських процедур, допоможуть систематизувати результати аудиторських процедур та полегшити проведення аудиту наявності та руху нематеріальних активів [4].

На нашу думку, доцільно проводити аудит нематеріальних активів, враховуючи послідовність таких етапів:

1. перевірка положень облікової політики в частині нематеріальних активів;
2. перевірка наявності нематеріальних активів; перевірка відповідності показників фінансової звітності показникам синтетичного аналітичного обліку нематеріальних активів;
3. аудит операцій по надходженню нематеріальних активів; аудит амортизації нематеріальних активів;
4. аудит операцій із вибуття нематеріальних активів;
5. аудит операцій, пов'язаних із наданням права на використання нематеріальних активів.

Важливе значення в організації і проведенні аудиту нематеріальних активів має збір аудиторських доказів.

Аудиторські докази – це інформація, що отримав аудитор для вироблення думок, на яких ґрунтується підготовка аудиторського висновку і звіту. Аудитор повинен отримати таку кількість аудиторських доказів, яка б дала можливість зробити необхідні висновки, з використанням яких буде підготовлено аудиторський висновок [2].

Аудитор спирається на аудиторські докази, які мають не тільки достатній, а й переконливий характер. Крім того, аудитор вишукує аудиторські докази в різних джерелах інформації і різного характеру для підтвердження того самого твердження.

Для збору аудиторських доказів слід застосовувати такі методи

- документальну перевірку;

- підтвердження;
- спостереження;
- опитування;
- аналітичні процедури;
- узагальнення.

Особливу увагу необхідно звернути на планування аудиту нематеріальних активів, адже планування – один найважливіших етапів аудиту. Аудитор зобов'язаний чітко прогнозувати, контролювати й обліковувати процеси своєї діяльності для того, щоб забезпечити на кожній стадії роботи найефективніші процедури.

Отже, проведенню аудиту нематеріальних активів перешкоджає наявність проблем, зумовлених специфікою об'єкта аудиту та відсутністю належно розробленої методики. Таким чином, було проаналізовано методику аудиту нематеріальних активів, що є основою для визначення нових напрямів у обліку та аудиті, зокрема розроблення рекомендацій з удосконалення обліку, формування моделей аудиту та вигідності використання нематеріальних активів.

Список літератури

1. Податковий кодекс України від 11.10.2011 № 2755–ІІ – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>
2. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів, затверджені Наказом МФ України від 16 листопада 2009 р. N 1327.
3. П(С)БО 8 – Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 "Нематеріальні активи". Затверджений наказом Міністерства фінансів України від 24.12.2004 р. № 817.
4. Булига Р.П. Аудит нематеріальних активів комерційної організації: правові, облікові та методологічні аспекти: навч. посіб. для студентів вузів. – М.: Юніті-Дана, 2008.
5. Шульга С.В. Використання аналітичних процедур для здійснення аудиту нематеріальних активів / С.В. Шульга // Вісник Державної академії статистики обліку та аудиту. – 2005. – № 4 (9). – С. 21 – 27.